

SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik

Postbus 2235

6201 HA Maastricht

Het SOK-bestuur:

Rob Heckers	Voorzitter	043-343 81 71	<i>robmac@planet.nl</i>
Hans Ogg	Secretaris	040-291 05 55	<i>hans@ogg.nu</i>

SOK-ledenadministratie:

Ger Beckers, Moesdaal 65, 6228 HX Maastricht, Telefoon: 043 - 367 08 57, E-mail: *pghbeckers@ziggo.nl*

SOK-adres secretariaat:

Hans Ogg, Raadhuisstraat 31, 6336 VH Hulsberg, Telefoon: 040 - 29105555, E-mail: *hans@ogg.nu*

E-mail SOK:

sok@nhgl.nl

De SOK is geassocieerd met "Subterranea Britannica". *www.subbrit.org.uk*

Bestuur Stichting ir. D.C. van Schaik:

Wilfred Schoenmakers	Voorzitter	043 - 344 07 41	<i>wilfred.schoenmakers@home.nl</i>
Moses Rathbun	Secretaris	043 - 363 64 40	<i>mrathbun@kpnmail.nl</i>
Jim Janssen	Pennigmeester	06 - 5268 34 60	<i>mail@jimjanssen.nl</i>

Stichting ir. D.C. van Schaik:

www.vanschaikstichting.nl

Technische Commissie Stichting ir. D.C. van Schaik:

Olav Hensing, Mgr. Soudantstraat 5, 6226 GC Maastricht. Telefoon: 06-557 78 846

Redactie SOK-Mededelingen:

Ton Breuls, Bovenstraat 28, B 3770 Kanne/Riemst, telefoon: 00 - 3212-454 059

E-mail: *tbreuls@telenet.be*

Redactie SOK-Info:

John Hageman, Op de Bannet 47, 6223 GD Itteren, telefoon 043-3645419

E-mail: *john.hageman@planet.nl*

De SOK op Internet:

www.sok.nl

SOK-ledenpasjes:

SOK-leden kunnen een SOK-lidmaatschapspasje krijgen dat een jaar geldig is.

De aanvraag moet vergezeld van een pasfoto bij de secretaris worden ingediend.

SOK-Ledenavonden:

SOK-Ledenavonden worden iedere 2^e vrijdag in de maanden januari, maart, mei, september en november gehouden in het Natuurhistorisch Museum Maastricht.

Aanvang 19.30 uur.

Groeven SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik:

De SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik hebben diverse groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve. Informatie in verband met het bezoeken van deze groeven is te vinden op de laatste pagina van deze SOK-Info.

Voorpagina: Spin in web bij groeveingang. Deze foto werd ons toegestuurd door Kevin Amendt.

Nieuwe leden en adreswijzigingen

Er zijn geen ledenmutaties in de afgelopen periode geweest.

Programma ledenavond

In veel regio's van Europa zijn kalksteengroeven waar bouwstenen zijn gewonnen. De Noord-Franse groeven zijn bij de meesten van ons wel bekend. Maar zijn er, met betrekking tot ontginning, duidelijk aanwijsbare overeenkomsten of niet? Hans Ogg laat niet alleen overeenkomsten maar ook verschillen in ontginningstechnieken van de groeven in Frankrijk en de groeven in onze regio zien.

Ledenavond

De ledenavond van november was, ondanks dat het programma maar gedeeltelijk bekend was gemaakt in de SOK- Info, weer goed bezocht. Na enkele korte mededelingen van de voorzitter, Rob, was het woord aan John Hageman. Hij hield een lezing over de Pitjesberg. Zoals u weet heeft de GRONOMA groep, waar John deel van uitmaakt, een meerjarige inventarisatie gedaan in de Pitjesberg, die uiteindelijk resulteerde in een publicatie:

“De Pitjesberg, cultuurhistorisch erfgoed onlosmakelijk verleden” (Riemster monumenten en landschappen).

John vertelde uitgebreid over het karteren, de bijzonderheden, opschriften en inkrassingen. Een uiterst boeiend verslag.

Het tweede gedeelte van de avond werd gepresenteerd door Kevin Amendt. Kevin doet een onderzoek naar het grotendeels afgegraven Lichtenberg gebied. Hij liet zijn vorderingen aan de hand van oude en nieuwe afbeeldingen en kaartmateriaal zien. Verschillende zaken die Kevin nog niet helemaal duidelijk waren konden door de aanwezigen worden opgelost.

Hieruit blijkt maar weer dat een onderzoek niet afgerond hoeft te zijn. Ook als men “vast” zit kan een voorlopige presentatie op de SOK- avond uitkomst bieden om missende informatie boven water te krijgen.

Uiteraard was er ook weer tijd ingeruimd voor het informele gedeelte in het Museumcafé.

Rob Heckers

Stichting Ir.D.C.van Schaik

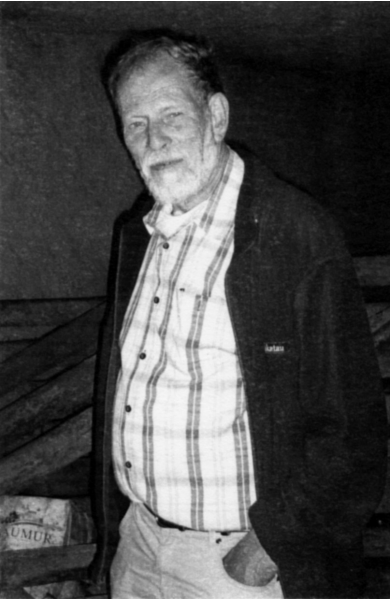
Gezocht: Groeve beheerder Schuilkelder Eys.

Het bestuur van de Stichting Ir. D.C. van Schaik is op zoek naar een nieuwe beheerder voor de Schuilkelder in Eys. De huidige beheerder, Dhr. G. Wishaupt, heeft aangegeven te gaan stoppen. Geïnteresseerden in deze functie kunnen dit schriftelijk kenbaar maken door middel van een korte motivatie gericht aan het bestuur voor de einddatum van 31-01-2013. Reacties kunnen gestuurd worden per e-mail (info@vanschaikstichting.nl) of per post (Stichting Ir. D.C. van Schaik, Postbus 2235, 6201 HA Maastricht). Voor vragen graag contact opnemen met het bestuur.

Mededeling:

Binnen het bestuur van de Stichting Ir. D.C. van Schaik heeft een uitbreiding plaatsgevonden. Dhr. B. Borsboom is vanaf 25-10-2012 het bestuur als algemeen bestuurslid gaan versterken. Dhr. B. Borsboom is werkzaam voor het VVV als gids in de grotten en de vestingwerken. Daarnaast is hij gids voor Stichting Maastricht Vestingstad en is hij tevens lid van Regeling Recreatief Berglopen.

Met vriendelijke groet,
Moses

in memoriam Han Bochman

Han, Han was anders als anderen, kleurrijker, onvergelykbaar anders en daarom een verademing. Geen alledaagse, doorsnee man, geen van twaalf-in-een-dozijn, maar gewoon en gelukkig.....Han.

Een aangenaam causeur: een geboren verhalen verteller en die het liefst doorregen met humor en hilariteiten; te kust en te keur wijsheden debiterend. En daarbij die aanstekelijke lach..... en dat typische Maastrichtse stemgeluid.....

Bij Han voelde het warm en was ieder bezoek prettig en vaker ook een leerzame ervaring. Er ging wel altijd behoorlijk wat tijd in zitten..... In zijn huis was iedere kamer een museum, waarin hij je maar al te graag rondleidde. Elk tentoongesteld stuk was hem lief en had zijn eigen geschiedenis.

Gewapend met een sterke eigen identiteit en een uitgesproken mening die niet onder stoelen of banken werd gestoken, maakte hij van zijn hart nooit een moordkuil; altijd ging hij recht door zee. Gelijk of ongelijk, rechtdoor..... Toch gaf hij nooit zijn eigen innerlijk bloot; je mocht niet in hem kijken. Dan kon hij wel zwijgen.....

Je mocht Han of je mocht Han niet. De meesten mochten hem erg graag, ikzelf inclusief. Met die heerlijke grote bek en dat voor de duivel niet bang zijn.

Han was altijd en overal het middelpunt en het pluk-de-dag was hem op het lijf geschreven. Hij heeft gelééfd; hield van de triviale dingen die het leven veraangamen: een gevuld glas, een brandende sigaret, vrienden om je heen, gezelligheid, vrouwen.....

Han was niet alleen creatief met woorden, maar ook met zijn handen. Wat zijn ogen zagen maakten zijn handen.

Haperende petromaxen, acculampen, polshorloges en muurklokken werden weer als nieuw. Een verdienstelijk schilder en tekenaar was hij ook, reparateur zoals gezegd van alles en nog wat en verder een bekwaam restaurator.

Munten waren één van zijn grote passies en gesprekken daarover werden steeds complete sessies. Docerende kwaliteiten kunnen Han beslist niet ontzegd worden. Onder- en bovengronds snuffelde zijn “stofzuiger” onophoudelijk in de bodemlagen. Han was de onbetwiste peetvader en pionier van het onderzoek met de metaaldetector in de onderaardse kalksteengroeven.

Mineralen zocht, kocht en verkocht Han ook. Daar stond hij mee op beurzen en rommel-

markten. Over rommelmarkten gesproken: dáár trof je Han aan als verkoper of koper of passant. Rommelmarkten waren zijn lust en zijn leven. Over stenen praten deed hij graag, de stenendokter..... Samen waren we werkgroepsleider paleontologie van de Vereniging met de lange naam in de 70-er jaren van de vorige eeuw. “Voor een stukje bot groot of klein, moet je bij John Hageman of Han Bochman zijn”, schreef hij eens, sierlijk zoals altijd, op de muren van de inmiddels verdwenen Wilde berg. Waar hebben we wel niet overal samen rondgedoeld; gedoeld vaker ja, want buiten komen was geen punt, Han had een ingebouwd kompas, een GPS, een fotografisch geheugen, een genetisch bepaald richtinggevoel of wat dan ook. Een geboren grottenloper van het zeldzaamste soort.....De uitgang vond hij altijd terug. Al was het toen in de Lacroixberg pas om kwart na vijf 's morgens. We waren door het water gegaan en vonden de weg niet meer terug. Speurhond Han wel.... En dan doodleuk aanbellen bij ons stamcafé Jacquemin voor een pilsje. Verdomd, hij kreeg het ook nog.

Hartelijk, dat is een eigenschap die me altijd zal bijblijven. Ooit vroeg ik een kopie van een plattegrond en 5 minuten later kopieerde hij zijn hele archief voor mij bij de plaatselijke supermarkt. Een verzoek werd altijd gehonoreerd. Op een van mijn kasten prijkt al jaren een foto uit de Lacroixberg met daarop de handtekeningen van de fossielengroep van bovenvermelde Vereniging etc.. Ondergetekende en Paul Hoogers zijn nog in leven; Jo van Rijsselt, Rinus den Boer en Han Bochman inmiddels niet meer..... De datum: 30/3/'73

De verhalen en anecdotes over Han zullen blijven rondzingen. Opschriften, initialen, zijn handtekening en merktekens blijven stille getuigen in het ondergrondse van een markant en uniek persoon.. Er is een echte grottenloper doodgegaan.....

Als er een hemel is, laat het dan voor Han een oneindige rommelmarkt zijn, een brocanterie zonder weerga.... Han zal er zeker, intens gelukkig rondsleutelen met die kenmerkende, vorsende blik.....

John Hageman

Tja, wat moet je nog toevoegen aan bovenstaande prachtige beschrijving. Ook ik heb Han leren kennen als een warm, behulpzaam persoon die vaak een eigen, uitgesproken mening had.

Ik heb als bergloper altijd goed naar hem geluisterd en als Ans en ik hem, vaak met Myrra, tegenkwamen was het altijd feest want dan wist je dat er weer mooie verhalen verteld werden. Want dat kon Han als geen ander. Han had de zeldzame gave om een saai verslag om te toveren in een mooi verhaal doorspekt met humor en kwinkslagen. Het was dan ook een echte verhalenverteller.

Maar ook zijn wijsheden en de manier waarop hij die ventileerde zijn onnavolgbaar en zullen me altijd bijblijven. Typisch Han.

Han had ook een bijnaam van Ans en mij gekregen. Vaak heeft een bijnaam een negatieve klank maar Han zijn bijnaam had dat beslist niet. Hij vertelde ons eens dat hij iets (ik weet helaas niet meer wat) verzamelde. Alleen deed hij dat op zijn eigen manier door te zeggen:

“Iech collectioneer dat”. Sindsdien staat hij hier bekend als “de collectioneur”. Gezien zijn vele verzamelingen een waardige bijnaam.

Han was trouw aan zichzelf, zijn hartelijkheid en uitspraken zullen gemist worden.

Rob Heckers

Agent Beckers

Respons krijgen op een artikel uit de vorige SOK-Info is een motiveerende zaak en geeft op een prettige manier aan, dat de Info ook daadwerkelijk gelezen wordt. Waarvoor mijn dank.

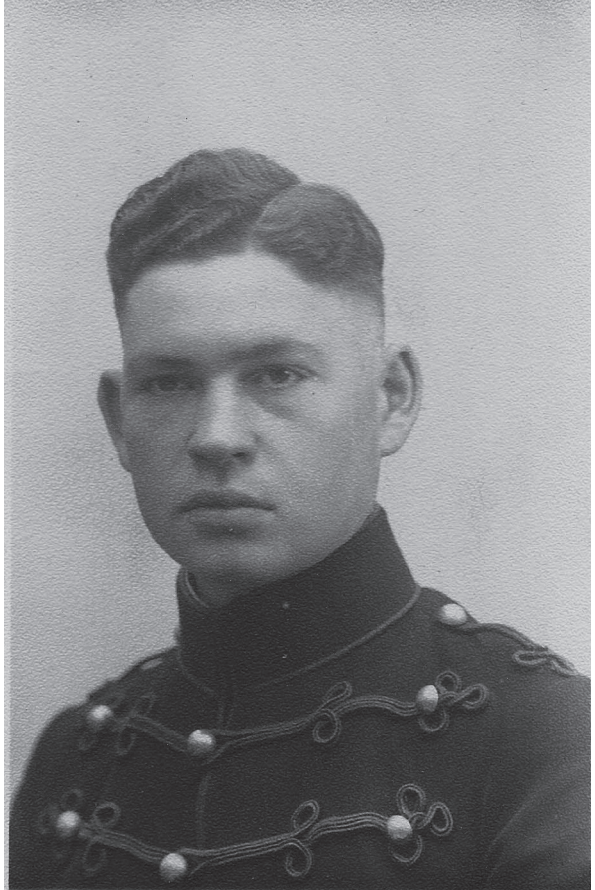
Nu was het SOK-lid Peter Houben die me op de afgelopen ledenavond een foto overhandigde uit het eigen familiearchief van een jeugdige Caspar Beckers. Ik had geen tijd om daar toen meteen aandacht aan te schenken en daarom hier deze woorden.

Aan de achterkant staat “Caspar de Huzaar” en zo weten we dat de afgebeelde Caspar toen zijn diensttijd vervulde.

In huize Houben was Caspar kind aan huis. Pa Houben en pa Beckers waren vrienden en de broer van Peter was bevriend met Caspar.

Later gingen zelfs de huishonden, een bouvier en een herdershond, vaker samen stappen.

Agent Beckers woonde toen op de Gentiaanstraat.

Onze veldwachter van Sint Pieter schijnt een rustig, evenwichtig en aimabel persoon geweest te zijn.

Peter heeft mij de foto geschonken en ik overweeg of ik die aan het SOK-archief zal schenken of misschien wel aan de Stichting Oud-Sint Pieter. Daar ben ik nog niet uit.

John Hageman

Kennismaking met Noord, vervolg

In de vorige SOK-Info schreef ik over mijn kennismaking met het Noordelijke gangenstelsel en de Gaemert in het bijzonder. Hier het vervolg.

Eenmaal thuis zat ik de gehele week op het plattegrondje dat achterin de Kleine van Schaik zat, te turen en probeerde te ontdekken waar we geweest waren. Al snel werd me duidelijk dat we maar in een klein stukje van de groeve waren geweest. De eerstvolgende zaterdagmiddag togen Arno en ik samen met nog een ander vriendje, Robert, die ook wel geïnteresseerd was, naar de Gaemert ingang. Ook deze keer zaten we vrij lang buiten en vertelden we nogmaals onze avonturen tegen Robert. Eenmaal binnen was onze eerdere angst vrijwel weg want ik wist dat de hoofdgang die we eerder verkend hadden en duidelijk herkenbaar was aan de restanten van een waterleiding, eigenlijk de enige grote gang was. Alle andere gangen kwamen hier altijd weer op uit en écht verdwalen kon je in dit gedeelte dus niet. Met deze wetenschap durfden we daarom van de hoofdas af te gaan en wat meer rond te kijken. Veel stelde dat allemaal niet voor want het stelsel is maar klein, onze moed was nu ook weer niet zó groot en we hadden eigenlijk miserabel licht, zéker naar huidige maatstaven.

Helemaal achterin het stelsel vonden we in een hoger gelegen nis een prima clubhok. Een kaars die ik van thuis had “meegenomen” zorgde voor licht. Eerder waren we niemand tegengekomen, maar eenmaal hoog in onze nis hoorden we al snel stemmen en na het licht gedoofd te hebben zagen we twee mannen onder ons passeren, ze liepen richting uitgang. We waren dus niet de enigen hier. Na een tijdje in ons clubhok gezeten te hebben vond ik het, rusteloos als ik was, welletjes en wilde verder.

Nét toen we naar beneden klommen kwamen twee jongens de hoek om en onnodig te zeggen dat we ons lam schrokken. Die twee, ik schat ze een jaar of 14, vonden het wel leuk om 3 kleintjes de stuipen op het lijf te jagen. Na wat gepraat te hebben vertelden ze ons dat ze naar Noord gingen, dwars door de instortingen. Dat leek ons, vooral mij, wel wat. Of we mee mochten. Dat was goed.

En daar gingen we, de instortingen in. Eerst door een klein tunneltje, dan half over een soort put klimmend, langs enkele tralies wringend een ander hoger gelegen gangetje in, dat uiteindelijk in de instortingen uitkwam. We hadden al eerder voor het gangetje gestaan maar op de een of andere manier durfden we daar niet in. Daar was als het ware een onzichtbare grens (later leerden we dat het grootste deel van de jeugd die in de Gaemert kwam, ook niet verder ging).

Achteraf, natuurlijk niet echt slim om op pad te gaan met mensen die je helemaal niet kent naar een gebied waar je nog nooit geweest bent. Noem het maar jeugdige onbezonnenheid.

In de instortingen aangekomen keek ik mijn ogen uit. Dit had ik nog nooit gezien, wat een chaos. Maar veel tijd kreeg ik niet want onze twee gidsen vlogen door de instortingen. Ik kan me wél nog herinneren dat een van hen ons aanwees dat je daarheen moest om naar de Rechters te gaan. Onze tocht door de instortingen, die al een avontuur op zich was, eindigde abrupt bij het uit de instortingen komen want daar werden we opgewacht door twee heren

die van de politie bleken te zijn. Daar stonden we dan terwijl we vermanend toegesproken werden over het gevaar enzovoort. Om eerlijk te zijn waren we ons van geen kwaad bewust en hadden ons helemaal niet gerealiseerd dat dat helemaal niet mocht. Het was gewoon spannend. Uiteraard gaven we netjes onze naam en adres op aan de heren van de politie. Zij begeleidden ons naar buiten, dat wil zeggen; we liepen via de tunnel naar een gat dat uitkwam in de Gaemert en werden vandaar uit gesommeerd om regelrecht naar buiten te gaan. Wat wij natuurlijk deden. Er bleek dus nóg een verbinding met Noord te bestaan!

De daarop volgende zondagmiddag zat ik thuis op mijn kamertje met mijn soldaatjes te spelen toen mijn moeder me riep. Of ik even naar beneden wilde komen. Beneden aan de trap stond mijn moeder, krijtwit. “Je hebt bezoek in de woonkamer”, zei ze. Daar zaten twee bekende heren op de bank! Wat was er aan de hand; Arno, Robert en ik hadden bij onze aanhouding netjes onze naam en adres gegeven maar de twee jongens die ons meegenomen hadden niet, die hadden valse namen opgegeven.

Toen de twee politieagenten daar achter kwamen, gingen ze die van ons proberen. Bij Arno en Robert was niemand thuis maar bij mij dus wél. Nadat mijn ouders (eigenlijk mijn vader, want mijn moeder was in alle staten en rende alleen maar met koffie en zo rond) hadden bevestigd dat Arno en Robert inderdaad op het opgegeven adres woonden, werd ik aan een kruisverhoor onderworpen. Ik heb keer op keer uitgelegd hoe een en ander in zijn werk was gegaan en we de namen van die twee écht niet wisten. Na een tijdje begonnen de heren inderdaad te geloven dat ik nergens van wist en lieten ze het erbij.

Mijn moeder heeft wekenlang lopen roepen “de politie voor mijn zoon”, “je eindigt nog eens in het gesticht”, “ga maar eens daarachter kijken (in de Nieuwenhof) dan weet je hoe goed je het hier hebt” en meer van het soort uitspraken die een moeder doet in zo’n situatie. Maandagochtend werd ik door haar mee naar school gesleurd waarbij zij in de kamer van het schoolhoofd, dhr. Stoffels, verdween. Ik heb over dat gesprek nooit meer iets vernomen en ik denk dat mijnheer Stoffels een en ander wist te relativieren.

Mijn vader hield zich een beetje op de vlakke. Hij kon niet anders, want hij vertelde ons altijd verhaaltjes voor het slapen gaan over wat hij vroeger in de “katsj” had uitgespookt en dan kun je moeilijk de moraalridder uithangen. Uiteraard maakte hij me duidelijk dat hij ervan uitging dat dit de eerste en laatste keer was dat de politie voor mij langs kwam. Maar toen ik de eerstvolgende woensdagmiddag met mijn zaklamp, in de handen, op weg naar de berg wilde gaan- en mijn moeder me vroeg wat ik van plan was- was ook voor mijn vader de maat vol. Ik scheen namelijk huisarrest te hebben. Inmiddels hadden de ouders van Arno en Robert van mijn moeder vernomen wat er aan de hand was en eventuele bergtochten werden van die zijde ook geblokkeerd, dus berglopen zat er voorlopig niet meer in.

Voor zover ik weet is er echter nooit een proces verbaal of dergelijke uitgeschreven.

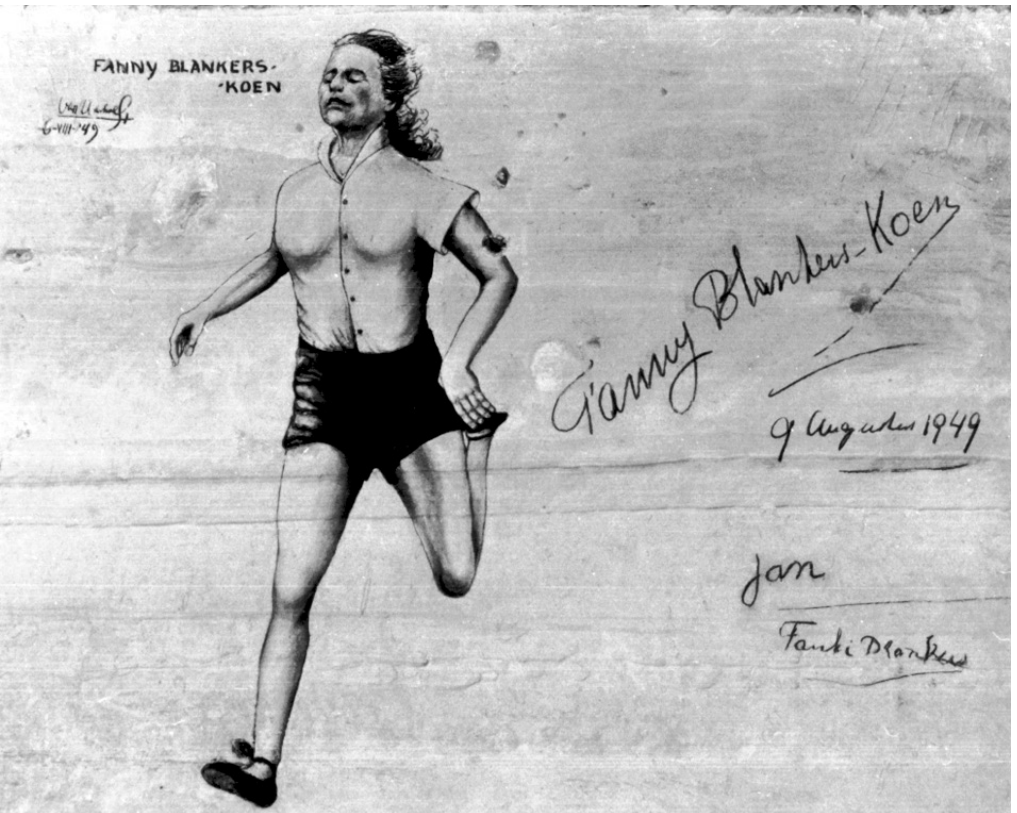
Tot zover deel twee van mijn avonturen in Noord. Een andere keer het vervolg.

Rob Heckers

Gidsenverhalen

Deze keer drie kleine losse verhaaltjes uit mijn gidsentijd. Het eerste is een aanvulling op een eerder verhaal over de Alphagang.

In de tijd dat ik gids was, lag de Zonneberg gewoon open (en ook Noord kwam je gemakkelijk in). Groepen jongens trof je daar dus natuurlijk vaker aan. De grotten waren het vaste speelterrein van de jeugd van Sint Pieter. Een van hen had een aantal vaste aardigheden. Daartoe behoorde dat hij zich opstelde in een nis van het gangetje dat achter de bakovens in Zonneberg liep. Dat gangetje was weliswaar kronkelig maar nauwelijks anderhalve meter breed en had geen zijgangen. Wij lieten daar mensen die dat wilden in het donker doorheen lopen, om ze aan de andere kant op te vangen. De betrokken persoon vond het leuk om zo'n voorbij strompelende toerist plots vast te pakken. In het geval van vrouwen liefst bij hun borsten. Ik heb hem wel eens van zo'n expeditie zien terugkeren met een enorm blauw oog. Hij had ook een vaardige hand van tekenen. Dat benutte hij vaker voor het maken van speciale graffiti. Maar op een dag had hij een ander plan. In Zonneberg stond ergens een tekening van Fanny Blankers Koen, door haarzelf ondertekend.

Op een dag stond ik daar mijn rondleiding te houden en als altijd stond ik met mijn rug naar de tekening: die had ik al vaak genoeg gezien. Iedereen stond echter te lachen. Toen ik omkeek, zag ik waarom. De tekening is in houtskool gemaakt en iemand, naar verluidt de eerder genoemde grottentaster, had al haar kleren uitgewist en haar een paar ferme borsten geschonken en een fikse dot schaamhaar. Daarmee was de tekening overigens onherstelbaar beschadigd.

Gidsen was een uiterst lucratieve bezigheid. We werkten als student alleen in het hoogseizoen, als het echt druk was. We kregen een kwart van de entreegelden, plus de fooien. Als het gezelschap wat erg groot was, nam de fooi relatief af, maar dat werd dan gecompenseerd door de entreegelden. Hoe dan ook, vaak had ik aan het eind van de topdagen tweehonderd gulden verdiend (zeg 80 euro), toen een fabelachtig bedrag. Om het fooi geven te bevorderen nam ik vaker een vriend mee, of mijn toenmalige vriendin Margriet. Die moest dan voorbereide vragen stellen waar ik na enig gepeins dan heel slim en uitermate gevat op kon antwoorden. Aan het eind van de tocht gaven ze vervolgens het goede voorbeeld, door met veel omhaal hun beurs tevoorschijn te halen en met veel gerinkel een royale fooi te geven. Als ik kleine groepen had, liet ik wel eens een kind een vooraf verstopte belemniet vinden. “Maar dat is een belemnitella, mevrouw, heel bijzonder en zo’n mooi exemplaar. Ik wou dat ik hem zelf had gevonden, maar dat zul je nu altijd zien!” Ook goed voor minstens vijf gulden. In de Jezüietenberg was ook in de muur een aquarium gemaakt, in een soort nis. Of daarin ooit vissen hebben gezeten, betwijfel ik. Maar er zat water in en zoals iedereen weet, is het oppervlak van stilstaand water altijd perfect horizontaal. Het leek echter of het scheef stond. Dat kwam omdat de bovenkant van het glas ervoor ten opzichte van de waterspiegel niet geheel parallel liep. Ook nu nog geldt voor iedereen die het voor het eerst ziet, dat je denkt dat het water scheef staat. Ik heb daar ooit een groep nonnen rondgeleid die, misschien juist vanwege hun religiositeit, de duivel in mij wakker maakten. Toen mij gevraagd werd hoe dat toch mogelijk was, dat scheve water, heb ik ze uitgelegd dat er onder de grond nu eenmaal gesteentedruk bestaat die naar beneden werkt. Anderzijds is er de middelpuntvliedende kracht van de draaiing der aarde. Deze twee tegengestelde krachten moesten wel een dergelijk wateroppervlak bewerkstelligen. Alle nonnen waren het met me eens: dat was overduidelijk. Natuurkunde is niet echt moeilijk, als het maar goed wordt uitgelegd.

Als we in het seizoen gidsten, werkte er ook altijd een in een beige stofjas gehulde bejaarde man, Giel, die al een tijdje gepensioneerd was. Die verdiende een zakcent bij en werkte het hele seizoen, van april tot september. Giel sprak eigenlijk maar één taal: Maastrichts, dat hij voor de gelegenheid wat Nederlandse of wat Duitser kon laten klinken. Soms volgden we hem als hij de laatste rondleiding had vanwege die onnavolgbare voordracht. Ik kan hem nog horen zeggen: “En hier achter die poort daar worden, wie wij dat op zijn Maastrichts noemen, eerappele bewaard”. Ook leuk was: “De Romeinen zijn hier begonnen en dan gingen ze steeds van boven naar onder en dan weer naar boven en dan weer naar onder”. Het was een plastisch beschreven beweging waarbij wij ons hele voorstellingen maakten. Soms, als hij de laatste rondleiding van de dag had, liepen we wel achter hem aan, buiten het gezichtsveld maar heel zwaar stappend, zodat de laatsten in zijn groep steeds zenuwachtiger achterom keken.

Giel kende, in tegenstelling tot ons, alleen de hoofdroute. De grotten waren nu eenmaal zijn hobby niet. Maar zijn verhaal tegenover toeristen luidde anders. In die verhalen was hij de laatste telg van een gidsengeslacht dat het rondleiden van geïnteresseerden al eeuwen van vader op zoon overdroeg. Op zich was er niets mis met dat verhaal, ware het niet dat hij er ook bij vertelde dat er ook wel door een paar studenten rondleidingen werden gegeven, die helaas nog niet geheel droog achter de oren waren. In tegenstelling tot hem, de vakman, kenden ze slechts beperkt de weg. Wij vonden dat vervelend omdat er mensen waren die vaker terug kwamen en dan met ons meegingen en duidelijk onze kundigheid in twijfel trokken. Op een dag hoorden we hem dat verhaal weer vertellen. Meestal deed hij dat bij de koepel, zoals bekend een instortingsgewelf. Hij vertelde dan na zijn inleiding over eigen deskundigheid en onze relatieve ondeskundigheid, dat hij altijd samen met “de heren mijnningenieurs” de gangen controleerde op veiligheid – daarvoor was een ervaren gids nodig. “En dames en heren, waar ik met u loop en wat ik gecontroleerd heb, daar komt nooit een blokje naar beneden”. Dat knoopten we ons goed in de oren.

Op een vrije dag gingen we de berg in. Achter in de koepel lag toen een groot rotsblok, ongeveer manshoog. Van iets verder sleepten we een kleiner blok naderbij en hesen dat op dat grote blok, in wankel evenwicht. Vervolgens stelden we ons achter het hoge blok op, wachtend op Giel. Nauwelijks had hij de zin over de nooit vallende blokken uitgesproken, of we gaven het gereed liggende blok een zet. Het effect overtrof onze verwachtingen: een enorme klap en een grote stofwolk. Bij Giel die met zijn mensen stond waar je op de achtergrond een muurtje ziet, viel een doodse stilte. Toen vroeg iemand: “Gids, wat was dat voor een dreun?” Het moet gezegd: Giel herpakte zich snel en zei dat hij niets had gehoord. Een iemand wilde echter het nader bestuderen en leende een lamp van Giel en liep in onze richting. Wij wisten niet hoe snel we weg moesten komen. Door de achterliggende instortingen kropen we om en kwamen een vijftig meter verder op onze buik uit het zgn. Vossenhol, net op tijd om weer naderbij te sluipen en Giel te horen vertellen dat er waarschijnlijk een vleermuis was aangevlogen tegen een loshangend blokje. De volgende dag vertelde hij ons dat hij zich rot geschrokken was: “Iech stoond doa te vertèlle en obbins unne slaag. Iech wis neet wat iech huurde”. Kortom een mooi succes.

Hans Ogg

Kleine Treesje

Enkele weken geleden vond mijn spiegelkje op een richel in Trou LouLou (Eben Emael) een metalen voorwerp. Peter Jennekens maakte het schoon en schreef:

Het “speldje” (er zat een verroest bevestigingsklemmetje aan de achterkant) is ca.5 cm hoog en 4 cm breed.

In het midden heeft het medaillon van verzilverd geelkoper een doorsnede van 32 mm. Het zit los geklemd in de omlijsting.

De bovenzijde heeft naar boven gelegen en was helemaal zwart. Aangekoekte troep (stof, roetresten en meer) en dit was met gewoon warm water niet te verwijderen.

Heb sterk verdund mierenzuur moeten gebruiken.

Prachtige staat, alleen sleet.

Dat weten we dus, maar wie wordt er afgebeeld? Dankzij het internet en Godfried Bomans was de oplossing snel gevonden: Thérèse Martin, beter bekend als Theresia van Lisieux (Normandië). Een van de beroemdste, meest gekende en geliefde volksheiligen in de 20ste eeuw. Haar attributen, het kruis en de rozen waren onmiskenbaar afgebeeld.

Thérèse Martin (1873-1897) stierf op 24-jarige leeftijd aan tuberculose. Al op 15-jarige leeftijd trad ze in bij de Ongeschoeide Karmelietessen in Lisieux. Ze was de jongste van 9 kinderen, waarvan er 4 jong stierven en 5 kloosterzuster werden; allen Karmelietessen. Op 24-jarige leeftijd stierf Theresia in haar klooster Carmel in Lisieux zoals vermeld aan tuberculose.

Postuum werd haar autobiografie

Histoire d'une âme uitgebracht, die wereldwijd vertaald en gelezen werd.

Haar zaligverklaring vond 29 april 1923 plaats en slechts twee jaar later op 17 mei 1925 werd ze al heilig verklaard. Ze was een zeer populaire heilige, vooral bij de gewone mensen, deze Theresia van het kindje Jezus, Theresia met de rozen. Altijd wordt ze afgebeeld als een karmelietes die een crucifix draagt en rozen tegen haar lichaam aandrukt.

"Ik wil het rozen (= zegeningen) laten regenen op aarde."

Patroonheilige van de missionarissen, het missiewerk, Rusland, Frankrijk, bloemisten en vliegeniers. De wereldberoemde Moeder Theresa vernoemde zichzelf naar haar.

Haar lichaam rust, voor iedereen zichtbaar, in een grotendeels glazen schrijn in het klooster waar ze haar gehele kloosterleven doorbracht. Uiteraard in Lisieux.

Kleine Treesje, want grote Treesje was Theresia van Avila, een 16de eeuwse mystica die in Spanje leefde en niet alleen heilig verklaard werd, maar ook tot kerklerares benoemd werd. Dat laatste gebeurde later overigens ook met Theresia van Lisieux.

Gezien het voorafgaande kan onze "speld" gedateerd worden in het eerste kwart van de 20ste eeuw. Een kleine honderd jaar oud dus en een gebleven relict van het Rijkse Roomse Leven.

John Hageman

Eikelmuisen

Hallo jongens,
Zo oud zijn jullie toch nog niet, hé?

Net het lijfblad 'SOK- Info' door gebladerd. De eikelmuis staat er ook in.
Jullie moeten eens weten.

Voor zover ik weet, ben ik zowat de enige vrijwilliger in Nederland die een "vangvergunning" voor eikelmuisen heeft (ook die van hazelmuisen). Daarvoor heb ik lokkasten en life-traps, etc. Om dat te kunnen doen, heb ik ook toestemming om terreinen te betreden waar ze gesignaleerd zijn. In België bijv. bij de militaire commandant voor alle terreinen van het fort Eben-Emael voor het zoeken naar zomernesten van eikelmuisen.

In september en oktober heb ik een heleboel eikelmuisen gevangen om gechipt te worden en haartjes te verzamelen voor het DNA-onderzoek. Dat doe ik alleen, of samen met Alterra (Wageningen) en de Zoogdiervereniging. Dat gebeurt al jaren.

In de afgelopen jaren verzamelde ik uitwerpselen en prooi-resten van die slaapmuisen. In totaal vier studenten van twee verschillende natuur/agrarische hogescholen liepen als stagiaires mee en onderzochten die keutels. Hun rapporten zijn als examenscriptie onder auspiciën van de Zoogdiervereniging opgesteld en gepubliceerd.

Dit allemaal om er achter te komen hoe eikelmuisen leven (officiële beschrijving klopt niet helemaal) en waarom deze soort zo snel achteruit gaat. Dat gebeurt overal precies op dezelfde wijze. Daarom verzamel ik ook historische waarnemingen. Dus die waarnemingen van jullie zijn van harte welkom. Gaarne tijd en locatie. Eventueel met foto's.

Mochten jullie weer eikelmuisen gezien hebben, laat me dat dan weten. De laatste signalering van een (winterslapende) grot - eikelmuis was op 28 dec. 2011 in de Coolen, maar ik zat toen in mijn zeilboot de zuidpool te bevaren. Stom, hé? (J.H.: bofkont!)

Ja, John, ze zijn erg bijterig. Gewoon een kwestie van even op de tanden bijten, dan is het over...!

SOK-groetjes,

Rian Pulles

Oorlogsmonumenten in de berg

De VMG (Vrienden Maastrichtse gevelstenen) is bezig een overzicht van Maastrichtse oorlogsmonumenten samen te stellen. Alle gedenktekens (gevelstenen, inscripties, beelden, graven e.d.) worden daarin meegenomen.

Het overzicht is momenteel in bewerking en voor de geïnteresseerde al te bekijken op <http://www.maastrichtsegevelstenen.nl/bekeken/WOII/oorlogsmonumenteninbewerking.htm>

Als aanvulling gaat onze belangstelling uit naar wat er nog aan afbeeldingen en teksten in de kalksteengroeven binnen de gemeente Maastricht te vinden is, als het maar iets met oorlog te maken heeft.

Daarom een oproep aan alle SOK-leden om wat zij weten te melden op vmg@maastrichtse-gevelstenen.nl waar ook vooral foto's welkom zijn (liefst van een grootte van 1600x1200). Uw bijdrage zal dan opgenomen worden op de VMG-site.

Help ons mee dit overzicht zo compleet mogelijk te maken.
Met dank, Jef Bartelet, secr. VMG

Knabbehoup 26

Hoe ontstaat een sage of legende?

Tijdens mijn dagelijks ommetje had ik een ontmoeting met iemand, waarmee ik nog nooit een gesprek had gevoerd. Ik kende de man maar vaag.

Het was een persoon die in gezelschap steeds het woord voert.

U kent ze wel, die deskundigen.

Ze zijn in alles geïnformeerd, kennen en weten alles, kunnen alles voordelig krijgen en weten overal een voordeeltje uit te halen.

Ook zijn ze overal geweest; noem maar een of andere vakantie bestemming, of ze zijn er ook geweest.

Ook zijn ze thuis op het gebied van de gezondheidszorg, muziek, sport, belastingvoordeel; kortom, ze zijn overal van op de hoogte en de anderen weten niks.

Deze ontmoeting had plaats tijdens de wereldkampioenschappen voetbal. Hij begon al meteen te verkondigen dat er van het begin af aan niets deugde van de opstelling van het Nederlands elftal door Van Marwijk; dat had hij in het begin al gezien.

En zo parabelde hij maar door, van dit deugde niet en dat was fout en daar hadden ze geen verstand van enz. enz. Dat ik een totale leek ben op het gebied van voetballen maakte ik hem kenbaar. Dat begreep hij niet. Welke hobby's ik dan wel had?

Mijn antwoord was: historie, de Spaanse taal, een beetje accordeon spelen en de mergelgroeven van Zuid-Limburg en België.

Nou, daar raakte ik meteen een gevoelige snaar wat die grotten betrof. Daar wist hij alles van en daarom stak hij maar meteen van wal.

Als kind had hij de laatste bange dagen van de oorlog doorgebracht in de grotten aan de Holstraat, de Keerderberg en tijdens zijn verblijf daar had hij in de gangen rond gezworven.

Met zijn vriendjes had hij ontdekt, dat er gangen vanuit de grotten van Keer onder de Maas doorliepen en in de Sint Pietersberg uitkwamen. Helaas waren deze gangen door de Waffen SS gedeeltelijk opgeblazen. Die soldaten waren gelegerd in het Voogdijgesticht.

Ik antwoordde dat er bij mijn weten tijdens de Tweede Wereldoorlog in het Voogdijgesticht de Lehrerbildung Anstalt Nederland was ondergebracht. Hier werden de leiders voor de Hitlerjugend opgeleid.

Maar hij bleef bij hoog en laag beweren dat er tijdens de bezetting in het Voogdijgesticht een kazerne van de Waffen SS was geweest.

Ook was de man goed bekend met de grotten achter de Voogdij (Huize St.Joseph). Althans dat beweerde hij.

Hij kende deze gangenstelsels op zijn duimpje, zeker de Scharn(d)erberg. In die berg liepen verschillende gangen door tot in de grotten van Bemelen en daar sloten ze weer aan op gangen naar Valkenburg.

Nadat ik de man verteld had, dat ik SOK-lid was en dat wij berglopers ondergronds nog nooit gangen die naar Bemelen zouden doorlopen hadden aangetroffen, vroeg ik hem me een keer die gangen aan te wijzen. Ik voegde er aan toe dat ik wel voor toestemming voor het betre-

den van de Scharn(d)erberg kon zorgen.

Maar daarvoor bleek hij opeens geen belangstelling meer te hebben. Dat was voorgeoed verleden tijd. Die vochtige omgeving en sinds korte tijd engtevrees speelden hem parten. En nog meer van die argumenten.

Bij het uit elkaar gaan, vroeg ik hem hoe oud hij was en ook zijn geboortejaar.

Terug huiswaarts lopend rekende ik de geboorte datum en het geboorte jaar even terug en ontdekte stomverbaasd dat hij tijdens de laatste bange dagen van de bevrijding toen hij met zijn ouders in de Keerderberg schuilde voor het oorlogsgeweld, nog maar een kleutertje van 2 á 3 jaar was.

Alles wat de goede man verteld had, was van horen zeggen of eigen fantasie.

En zo ontstaan nu nog steeds sprookjes, sages en legenden.

Jacques Maes, SOK-Gronoma

MEET THE UNDERGROUND PRESS

“Griezelen” (*Dagblad de Limburger van 29 oktober 2012*): een klus van bijna drie jaar zit er bijna op. De speelfilm *Omega* is klaar voor de filmfestivals. In de **STEENKOLENMIJN VALKENBURG** werden de laatste opnames gemaakt voor de avondvullende griezelfilm. De rolprent van het Heerlense Limax Film Productions heeft een minimaal budget, maar kon rekenen op heel veel vrijwilligers die een steentje bijdroegen.

“Plantenverkoop voor vleermuizen” (*Het Belang van Limburg van 30 oktober 2012*): Natuurpunt De Herk in Heers werkt dit jaar mee aan de plantenverkoop van inheemse bomen en struiken. Haar bijdrage komt geheel ten voordele van vleermuizen. De opbrengst wordt gebruikt voor een efficiënte aflichting van de **WATERKUIL** in Vechmael, een ideale overwinteringsplaats voor vleermuizen.

“Speuren naar grote scheuren” (*HBvL van 5 november 2012*): door opvullingen is een klein deel van de **LACROIXBERG** slechts via een luchtschacht bereikbaar. In een gezamenlijke oefening met het klimteam van de brandweer Bilzen is de **HULPDIENST GROEVEN RIEMST** in de groeve afgezakt om de stabiliteit van dit separate deel van de groeve te controleren. Groeveopzichter **Philippe DUCHATEAU**: “*Het laatste bezoek dateert van 1995*”. Burgemeester **Marc VOS** spreekt van twee vliegen in een klap: “*De groeve krijgt een belangrijke controle en het klimteam van de brandweer kan een oefening uitvoeren*”.

“Jezuiet mist Nobelprijs” (*DdL van 15 november 2012*): de Valkenburgse jezuïet professor **Theodor WULF** was leraar en overste aan het bekende klooster en college Broekhem-Noord. Hij was begin van de vorige eeuw de pionier van de ontdekking van kosmische straling. Hij begon zijn eerste metingen in 1910 met het inrichten van een klein laboratorium in de **GEMEENTEGROT**. Hij wilde ook metingen verrichten op grote hoogte, maar door zijn hoogtevrees droeg hij het onderzoek over aan een Oostenrijkse natuurkundige, die in 1936 daarvoor de Nobelprijs voor fysica ontving.

“Grotten onder Berg ‘veilig’ ” (DdL van 30 november 2012): door de bouwplannen van een appartementencomplex aan de Lange Akker in Berg en Terblijt ontstond er discussie (en bezorgdheid) over de veiligheid en stabiliteit van de eronder gelegen **GEULHEMERGROEVE**. Het gemeente raadslid **RÖMLING** stelde voor om de groeve dan maar met beton vol te storten. Hij verwees naar de recente verzakking van het winkelcentrum 't Loon in Heerlen. (..), maar uit onderzoek door bureau **Geo Consult** blijkt dat de veiligheid in de groeve niet in het geding is.

“Privatiseren grot levert Valkenburg geld op” (DdL van 14 december 2012): het college van B en W stelt de gemeenteraad voor om de exploitatie van de **GEMEENTEGROT** per 1 januari onder te brengen bij BV De Polfermolen. Dit vennootschap, waarvan de gemeente alle aandelen heeft, beheert voor de gemeente ook het sport- en recreatiecentrum in Valkenburg. Het personeel van de **GEMEENTEGROT** komt in dienst van de vennootschap en kan flexibel en efficiënt worden ingezet. Het levert de gemeente een besparing op van tienduizenden euro's per jaar.

Met dank aan de trouwe correspondent Gilberte Nicolaes. **We zijn nog steeds op zoek naar een of meerdere correspondenten uit de omgeving Valkenburg !!**

Voor knipsels, kopieën en uittreksels kunt u altijd terecht op het bekende adres: Ton Breuls, Bovenstraat 28, B 3770 Kanne-Riemst. Telefoon/fax 012-454059. E-mail: tbreuls@telenet.be.

Volgende ledenavond: Vrijdag 11 januari 2013 Aanvang 19.30 uur!

De SOK-Info redactie heeft het recht om een aangeboden artikel te weigeren. De geplaatste artikelen vertegenwoordigen niet automatisch de standpunten van de SOK-Info redactie of die van het SOK-bestuur.

Groeven in beheer bij de stichting Ir. D.C. van Schaïk:

Bovengenoemde organisatie heeft een aantal groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve. Voor het bezoeken van deze groeven moet U contact opnemen met de beheerder.

Bij inbraak in één van deze groeven:

Bij constatering van inbraak en of vernielingen aan een van de groeven dit direct melden, liefst dezelfde dag nog.

Melden van vernielingen bij onderstaande personen. Als de eerste niet bereikbaar is, dan de volgende op de lijst.

1e Groevebeheerder van die groeve. Voor namen en telefoonnummers, zie hieronder.

2^e Olav Hensing, Technische Commissie: 06 - 557 78 846.

3^e Ieder bestuurslid van de Van Schaïkstichting. Voor namen en telefoonnummers, zie pagina 2.

De Van Schaïkstichting stelt zich ten doel de afsluiting van de groeve binnen 24 uur te herstellen.

Voor meer informatie: www.vanschaikstichting.nl

Groeve:	Beheerder:	Telefoon:
Apostelgroeve	Ton Breuls	00-3212 45 40 59
Fallenberggroeve (niet toegankelijk)	Pim Houben	00-3212 21 33 42
Gewandgroeven	Hub Geurts	043-601 24 16
Heerderberg (niet toegankelijk)	Jan Laumen	043-364 18 03
Heideberggroeve	Hub Geurts	043-601 24 16
Houbensbergske		
Groeve de Keel	Luc Walschot	00-3212 44 13 50
Koeleboschgroeve		
Groeve Eys	Ger Wishaupt	046-475 13 99
Keldertjes Slavante	Wil Ramaekers	043-364 52 39
Nieuwe Groeve	Han Bochman	043-604 01 58
Roothergroeve	John Hageman	043-364 54 19
Scharnderberg	John Knubben	043-361 12 27
Scheuldergroeve	Marco Slieker	045-522 39 74
Theunisgroeve	Paul Magiels	

De Sint-Pietersberg:

De Sint-Pietersberg wordt beheerd door de Vereniging Natuurmonumenten. De SOK heeft een collectieve onderzoeksvergunning voor de Zonneberg, het Noordelijk Gangenstelsel en het gebied onder het Fort.

Onderzoeksaanvragen moeten ingediend worden bij het secretariaat van de SOK.

Toezichthouder van de beide groeven is Harm Hovens, telefoon: 06-558 25 192.

Bij onraad of calamiteiten kunt u ook de boswachter, Tim Koumans, contacteren, telefoon: 06-832 15 415.

De SOK-Info

is een uitgave van de
Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven,
Natuurhistorisch Genootschap Limburg.